

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

DATO

16.06.2015

DERES DATO

13.04.2015

REFERANSE

201501234-3

DERES REFERANSE

15/1998-1

SAKSBEHANDLER

Kristin Zach

VEDLEGG

Høringsuttalelse - endringer i reglene om håndhevelse av regelverket om offentlige anskaffelser

1. Innledning

Det vises til høringsbrev av 13.04.2015, hvor departementet ber om synspunkter på forslag til endringer i reglene om håndhevelse av regelverket om offentlige anskaffelser.

Statsbygg er en av landets største eiendomsaktører. Hele 95% av investeringene i nybygg foretas i markedet, og for drift- og vedlikehold er tallet ca. 70%. Statsbygg har derfor betydelig erfaring med regelverket for offentlige anskaffelser og våre kommentarer til forslaget er basert på disse.

2. Sammendrag

Statsbygg kan kun støtte at KOFA gis kompetanse til å ilegge overtredelsesgebyr ved ulovlige direkteanskaffelser der oppdragsgiver har utvist forsett eller grov uaktsomhet.

Statsbygg er imot at KOFA gis søksmålskompetanse.

Statsbygg støtter at klagegebyret tilbakebetales der det konstateres alvorlige brudd på regelverket.

Statsbygg mener klagegebyret på saker om ulovlig direkteanskaffelse bør heves.

3. Kommentarer til foreslåtte endringer om overtredelsesgebyr og søksmålskompetanse

Overtredelsesgebyr

Slik vi ga uttrykk for i vår høringsuttalelse til NOU 2010:2 Håndhevelse av offentlige anskaffelser, er Statsbygg i utgangpunktet imot at *både* KOFA og domstolene skal kunne ilegge overtredelsesgebyr. Vi mener prinsipielt at håndhevelse av anskaffelsesretten i Norge bør bygge på en domstolmodell, ikke minst som følge av at de inngripende sanksjoner som kan pålegges, krever betryggende prosedyrer som sikrer sakens opplysning, kontradiksjon mv. Dette kan ikke KOFA oppvise med kun skriftlig saksforberedelse.

Statsbygg ser imidlertid at ordningen ikke fungerer slik den er i dag, og vi kan derfor støtte at KOFA får kompetanse til å ilegge gebyr i de opplagte sakene. Med «opplagte saker» mener vi saker hvor oppdragsgiver har utvist forsett eller grov uaktsomhet. Dersom oppdragsgiver har vært i rettsvillfarelse, har utvist simpel uaktsomhet eller lignende bør kompetansen til å ilegge gebyr fortsatt kun tilligge domstolene. Etter vårt syn, er KOFA ikke et egnet organ (uten muntlig forhandling og bevisførsel) for å ha slik kompetanse i alle tilfeller, da spørsmål om det har vært foretatt en ulovlig direkte anskaffelse kan innebære mange vanskelige vurderinger, f eks ved tilleggsbestillinger fra samme leverandør og spørsmål om overgang til kjøp etter forhandling etter en mislykket anbudskonkurranse. Statens mulighet til å gå til sak mot KOFA for å få overprøvd et uriktig ilagt overtredelsesgebyr, synes dessuten illusorisk, jf nedenfor om «prinsipielt problematiske rettsaker». Faren for at slike gebyrer ilegges bør derfor reduseres ved å innskrenke KOFAs kompetanse, som foreslått av Statsbygg. Man bør også vurdere å innføre en klagemulighet på overtredelsesgebyr slik at muligheten for en overprøving ikke blir illusorisk for statlige organer.

Statsbygg kan ikke se at vårt forslag kan være i strid med EU-retten som pålegger oss å ha et håndhevelsessystem som «...foreskriver at det *skal* ilegges en sanksjon i alle tilfeller av ulovlige direkte anskaffelser». Slik vi forstår den danske [Håndhævelsesloven \(LOV nr. 492 af 12. maj 2010\)](#) har klagenemnda der et *valg* om de skal ilegge et gebyr eller ikke. Norge bør ikke ha strengere regler enn Danmark.

Subsidiært, dersom KOFA får en videre kompetanse enn Statsbygg foreslår, mener vi det må være akseptabelt at KOFA fastsetter et lavt/symbolsk gebyr på f eks kr 500 dersom oppdragsgiver er lite å klandre for overtredelsen.

Søksmålskompetanse

Statsbygg er imot å gi KOFA søksmålskompetanse. Slik det påpekes i NOU 2012: 2 s 198 vil dette innebære «prinsipielt problematiske rettsaker» mellom forskjellige offentlige organer. Dette kan vi ikke se er utredet nærmere i forbindelse med nåværende forslag. Vi stiller også spørsmål om hvem Regjeringsadvokaten skal representere og gi råd til i slike saker, og hvordan slike rettsaker vil påvirke arbeidsbyrden til KOFA.

Subsidiært mener Statsbygg at den primære sanksjon for KOFA bør være overtredelsesgebyr. Dette bør avspeiles i forskriftsteksten ved at dette står først i § 12a. Videre mener vi at de retningslinjer som gjelder for KOFAs valg av sanksjon, slik de er skissert av departementet i høringsnotatet, bør inntas i selve forskriften.

4. Kommentarer til foreslåtte endringer om tilbakebetaling av klagegebyr i saker hvor klager vinner frem

Departementet foreslår tilbakebetaling av klagegebyret i saker hvor klager vinner frem, og har to alternative forslag til hvordan dette kan gjøres; 1) hele klagegebyret tilbake eller 2) hele klagegebyret tilbake i saker ved alvorlige brudd på regelverket og halve klagegebyret tilbake i andre saker.

Statsbygg går inn for en tredje løsning; At klager får hele klagegebyret tilbake i alvorlige saker, slik departementet har definert disse, men ingen tilbakebetaling i øvrige saker. Statsbygg mener dette vil motvirke at tilbakebetaling av klagegebyret kan virke konfliktskapende og prosessdrivende, slik det påpekes i høringen.

Dersom vi ikke når frem med vårt forslag, mener vi under en hver omstendighet at gebyr ikke bør tilbakebetales i saker der oppdragsgiver har erkjent feilen før saken ble bragt inn for KOFA. Gebyret bør heller ikke tilbakebetales i saker der klager har unnlatt først å klage til oppdragsgiver, og oppdragsgiver erkjenner feilen under saksbehandlingen for KOFA.

Forutsatt at vårt forslag om at KOFA kun kan ilegge gebyr hvor oppdragsgiver har opptrådt grovt uaktsomt eller forsettlig, støtter Statsbygg at klagegebyret tilbakebetales i alle saker om ulovlig direkteanskaffelse hvor klager får medhold. Vi mener imidlertid at klagegebyret, som følge av en slik endring, bør kunne heves. Tidligere ordning med at KOFA kunne ilegge gebyrer, mener vi var en belastning for KOFA som medførte lang saksbehandlingstid på samtlige saker. Økning av klagegebyret mener vi vil kunne medføre at det blir færre klager av typen som ikke vil kunne føre frem. Vi viser også til at tilsvarende klagegebyr i Danmark er 10.000 Dkr/20.000 Dkr.

5. Øvrige endringer i håndhevelsesreglene

Til de øvrige mindre endringene i håndhevelsesreglene, har Statsbygg ingen kommentar.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Statsbygg kan ikke gå inn for å gi KOFA søksmålskompetanse når dette vil innebære at staten skal bekoste og belaste rettsapparatet med rettssaker der staten går til sak mot seg selv.

***

Med hilsen

Harald Vaagaasar Nikolaisen
administrerende direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.